

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA HISTORII

I SPOŁECZEŃSTWA W KLASACH IV-VI

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

OPRACOWANY NA PODSTAWIE:

1. Rozporządzenia MENiS z dnia 26. 02. 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 9 maja 2002 r. Nr 51, poz. 458)
2. Rozporządzenia MEN z dnia 10. 08. 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. Nr 92, poz. 1020 z dnia 3 września 2001 r.)
3. Rozporządzenia MEN z dnia 07. 09. 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 29, poz. 323 z 2001 r. z późniejszymi zmianami)
4. Program nauczania przedmiotu historia i społeczeństwo w klasach IV-VI szkoły podstawowej W. Surdyk-Fertsch, B. Szeweluk-Wyrwa „My i historia”, Nr DKOS- 4014-35/02
5. Program nauczania przedmiotu historia i społeczeństwo w klasach IV-VI szkoły podstawowej R.Lolo i In. „Historia wokół nas”, nr DKOS-5002-12/08
6. Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania

§1. OGÓLNE KRYTERIA WYMAGAŃ W KLASYFIKACJI ROCZNEJ

Wymagania po klasie IV

Po zakończeniu realizacji programu uczeń klasy IV powinien umieć:

- określać czas minionych wydarzeń, obliczać upływ czasu pomiędzy wydarzeniami
- wykorzystywać właściwie poznane pojęcia historyczne
- samodzielnie wykonać drzewo genealogiczne i prawidłowo odczytywać pochodzące z niego informacje
- wymienić źródła informacji historycznej
- samodzielnie poszukać potrzebnych informacji w różnych źródłach i uporządkować je
- interpretować pod kierunkiem nauczyciela materiał źródłowy
- czuć związek kulturowy z narodem, mieć poczucie przynależności regionalnej
- dostrzegać dynamikę zmian zachodzących w życiu człowieka na przestrzeni dziejów
- dostrzegać przyczyny i skutki zmian zachodzących w życiu człowieka w przeszłości oraz widzieć w nich efekt pracy przeszłych pokoleń.
- wykorzystać wiedzę historyczną uzyskaną z różnych źródeł informacji i na tej podstawie wyciągać właściwe wnioski

Wymagania po klasie V

Po zakończeniu realizacji programu uczeń klasy V powinien umieć:

- wymienić epoki historyczne i chronologicznie je uszeregować
- posługiwać się mapą historyczną i taśmą czasu
- określać czas minionych wydarzeń, obliczać upływ czasu między różnymi wydarzeniami
- dokonywać porównań np. ilustracji
- dostrzegać związki między różnymi wydarzeniami, przeszłością a współczesnością,
- dostrzegać różnice i podobieństwa między różnymi elementami wiedzy o przeszłości
- ułożyć rozwiniętą wypowiedź pisemną i ustną na określony temat
- wykorzystywać elementy wiedzy zdobytej w oparciu o inne niż podręcznik
- opisać ilustracje
- układać prosty plan wydarzeń
- czytać ze zrozumieniem tekst podręcznika oraz literaturę popularyzującą wiedzę historyczną
- współpracować z innymi uczniami np. w zespole przygotowującym inscenizację
- wykorzystywać właściwie poznane pojęcia historyczne
- opowiedzieć treść wybranych mitów greckich lub rzymskich
- wyjaśnić jaki jest rodowód współczesnego teatru, sportu, pisma i innych osiągnięć cywilizacyjnych
- wyrażać szacunek dla dorobku minionych pokoleń
- opowiedzieć o życiu codziennym ludzi w starożytności

Wymagania po klasie VI

Po zakończeniu realizacji programu uczeń klasy VI powinien umieć:

- wykorzystywać właściwie poznane pojęcia historyczne
- sprawnie posługiwać się mapą
- w oparciu o kilka źródeł przygotować informacje na określony temat a następnie zaprezentować go klasie
- analizować pod kierunkiem nauczyciela proste teksty źródłowe
- układać rozwinięty plan wydarzeń
- dokonywać selekcji materiału z podręcznika oraz innych źródeł wiedzy
- porównywać życie ludzi w różnych epokach i na tej podstawie formułować wnioski o postępie cywilizacyjnym
- wyrażać szacunek dla dorobku minionych pokoleń
- przejawiać postawę patriotyczną przy zachowaniu pełnego szacunku dla ludzi innych narodowości, kultur, religii, ras
- przedstawić przyczyny i skutki poznanych wydarzeń historycznych
- wskazać jakie są najważniejsze problemy, przed którymi stoi ludzkość w XXI wieku
- dostrzec negatywne zjawiska i wydarzenia XX wieku: wojny światowe, ludobójstwo, obozy koncentracyjne, systemy totalitarne, jak również pozytywne, takie jak: postęp naukowo-techniczny, rozwój demokracji, odrodzenie państwa polskiego
- opowiedzieć o najważniejszych aspektach życia ludzi w poszczególnych epokach

- omówić najważniejsze osiągnięcia naukowe i kulturalne poszczególnych epok, wskazać te, z których korzystamy współcześnie
- rozróżnić podstawowe systemy religijne świata

§2. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA W KLASYFIKACJI

ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

Klasa IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- ma poważne braki w podstawowych wiadomościach
- nie opanował treści koniecznych
- nie potrafi odczytywać tekstów kultury oraz prostych tekstów podręcznikowych
- nie potrafi odtworzyć kluczowych elementów materiału opracowanego na lekcji
- nie rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w opisach: map, schematów
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi ustnej
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego
- nie wykonuje prac domowych, jest bierny, nie przejawia zainteresowania przedmiotem
- nie podejmuje współpracy z nauczycielem i zespołem klasowym
- nie wyraża chęci poprawy uzyskanych ocen

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne, posiadana wiedza jest jednak fragmentaryczna
- z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w wiadomościach i umiejętnościach
- uczeń ma trudności z odczytaniem różnych tekstów kultury
- rozumie jedynie proste pojęcia, posługując się nimi biernie
- jedynie z pomocą nauczyciela odczytuje dane z tekstu źródłowego, mapy
- nie potrafi obliczyć czasu pomiędzy datami
- ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu
- w minimalnym stopniu opanował zagadnienia omawiane na lekcjach (nazwy epok, imiona i osiągnięcia głównych bohaterów historycznych)
- korzysta z podręcznika i zeszytu ćwiczeń jedynie z pomocą nauczyciela
- postawa ucznia jest często bierna, ale wykazuje on chęć współpracy z nauczycielem i zespołem klasowym

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie
- zna najważniejsze postacie i ich rolę w ważnych wydarzeniach historycznych
- zna i rozumie podstawowe pojęcia
- umie nazwać poznane epoki
- z pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni
- dostrzega podstawowe okoliczności ważnych wydarzeń
- formułuje krótkie wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat

- dostrzega podstawowe związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi
- samodzielnie wykonuje proste zadania i ćwiczenia z podręcznika oraz zeszytu ćwiczeń
- prowadzi zeszyt przedmiotowy, wykonuje proste prace domowe
- współpracuje z nauczycielem i zespołem klasowym

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posługuje się osią czasu: lokalizuje daty na osi czasu, potrafi określić wiek i jego połowę, szereguje wydarzenia w czasie, oblicza czas pomiędzy wydarzeniami
- zna postaci historyczne i ich dokonania
- prawidłowo posługuje się terminologią historyczną
- popełnia niewielkie błędy w umiejscawianiu wydarzeń w przestrzeni
- dostrzega związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi
- zna najważniejsze osiągnięcia, które składają się na dziedzictwo kulturowe
- wyjaśnia, na prostych przykładach, zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów
- odczytuje różne teksty kultury
- dobrze formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem
- aktywnie pracuje na lekcji
- systematycznie odrabia prace domowe, współpracuje w grupie zadaniowej
- dobrze wykonuje różne rodzaje ćwiczeń

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy objęty programem nauczania w klasie 4.
- swobodnie posługuje się osią czasu
- zna postaci historyczne i rozumie ich dokonania
- poprawnie rozumie oraz sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą
- samodzielnie rozwiązuje wskazane zadania problemowe: praktyczne i teoretyczne
- zna przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych
- analizuje teksty źródłowe na wymaganym poziomie
- potrafi wyszukać dodatkowe informacje
- formułuje dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne
- aktywnie pracuje w zespole zadaniowym
- systematycznie przygotowuje się do zajęć
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował kompetencje określone we wszystkich poziomach
- udziela się w pracy koła historycznego
- swobodnie posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi je zastosować w sytuacjach problemowych
- analizuje wskazane zjawiska i fakty historyczne
- ocenia rolę postaci historycznych
- jest twórczy, przygotowuje prace dodatkowe
- wyszukuje i gromadzi zdobyte informacje
- jest krytyczny, używa odpowiedniej argumentacji
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach z przedmiotu
- planuje i organizuje swoją pracę

Klasa V i VI

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności w nowych sytuacjach
- samodzielnie interpretuje fakty i uzasadnia swoje stanowisko
- stosuje język przedmiotu, rozumie jego strukturę (związki przyczynowo-skutkowe) i podstawowe kategorie historyczne (czas, przestrzeń)
- posiada wiedzę wykraczającą poza treści wskazane programem nauczania
- wykazuje aktywną postawę podczas lekcji
- aktywnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z rówieśnikami. Bierze odpowiedzialność za efekty swojej pracy i kolegów
- potrafi pracować samodzielnie
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie interpretuje fakty. Potrafi uzasadnić swoje stanowisko
- rozumie strukturę przedmiotu, wskazuje związki przyczynowo-skutkowe i podstawowe kategorie historyczne
- posiada wiedzę określoną programem nauczania
- wykazuje aktywną postawę podczas lekcji
- aktywnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z rówieśnikami
- potrafi pracować samodzielnie.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował w stopniu zadowalającym materiał przewidziany programem nauczania
- poprawnie posługuje się kategoriami historycznymi, wskazuje przyczyny i skutki faktów historycznych (także przy pomocy nauczyciela)
- wyszukuje i wykorzystuje informacje zawarte w zróżnicowanych typologicznie źródłach wiedzy
- zasób nabytych wiadomości pozwala mu na samokształcenie
- jest aktywny podczas lekcji
- chętnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z kolegami.

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- wykonuje proste zadania pod kierunkiem nauczyciela
- posiada podstawową wiedzę wyznaczoną programem nauczania
- wykazuje się zadowalającą aktywnością podczas lekcji
- posługuje się podstawowymi faktami, pozwalającymi w stopniu elementarnym wypowiedzieć się o najistotniejszych wydarzeniach w historii Polski i świata
- potrafi umieścić je w czasie i przestrzeni
- rozumie pojęcia z zakresu problematyki społecznej

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- wykonuje najprostsze zadania pod kierunkiem nauczyciela
- wykonuje zadania wymagające zastosowania podstawowych umiejętności przy pomocy nauczyciela

- ma poważne braki wiedzy określonej programem nauczania, posiada jednak minimalny zakres wiedzy umiejętności, dzięki którym jest w stanie, z pomocą nauczyciela nadrobić zaległości
- wyraża chęć poprawy i współpracy z nauczycielem
- z pomocą nauczyciela umieszcza fakty w przestrzeni historycznej i daty na osi czasu
- podejmuje próby wypowiedzania się o najistotniejszych wydarzeniach z historii Polski

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych umiejętności i treści wynikających z programu nauczania
- wykazywał lekceważący stosunek do przedmiotu
- nie wyrażał woli poprawy uzyskanych ocen
- nie prowadził zeszytu
- nie odrabiał prac domowych

§3. FORMY SPRAWDZANIA POZIOMU OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. testy, sprawdziany – rozumiane jako samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów przeprowadzone podczas zajęć edukacyjnych i obejmujące określony materiał tematyczny (wg harmonogramu);

1. **kartkówki** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów i obejmujące jeden zakres tematyczny;
 - a) nie są zapowiadane;
 - b) trwają nie dłużej niż 20 minut;
 - c) nie podlegają poprawie;
 - d) o pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel;
 - e) nie dopuszcza się możliwości sprawdzianu zaliczeniowego na koniec okresu (roku szkolnego);

2. **wypowiedź ustna** – raz w okresie

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej z historii i społeczeństwa

Podczas odpowiedzi ustnej uczeń:

Ocena bardzo dobry

- sprawnie posługuje się zdobytą podczas lekcji wiedzą i umiejętnościami,
- wyraża własne zdanie, popiera je właściwą, logiczną argumentacją,
- samodzielnie dostrzega związki między faktami oraz rozwiązuje problemy,
- potrafi powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznaczonymi na innych przedmiotach,
- samodzielnie umieszcza fakty w czasie i przestrzeni,
- posługuje się poprawną polszczyzną.

Ocena dobry

- sprawnie posługuje się zdobytą podczas lekcji wiedzą i umiejętnościami,
- jego wypowiedź zawiera nieliczne braki i błędy,
- samodzielnie rozwiązuje podstawowe problemy, a trudniejsze pod kierunkiem nauczyciela,
- dostrzega związki między faktami,
- pod kierunkiem nauczyciela umieszcza fakty w czasie i przestrzeni,

- posługuje się poprawną polszczyzną.

Ocena dostateczny

- zna tylko podstawowe fakty oraz potrafi rozwiązać podstawowe problemy,
- przy pomocy nauczyciela wykorzystuje podstawowe umiejętności,
- popełnia błędy językowe i stylistyczne podczas wypowiedzi

Ocena dopuszczający

- zna podstawowe fakty,
- zadania i problemy rozwiązuje z dużą pomocą nauczyciela,
- popełnia liczne błędy językowe i stylistyczne.

Ocena niedostateczny

- nie zna podstawowych faktów
- nie potrafi rozwiązać żadnych zadań nawet przy pomocy nauczyciela

3. **praca z tekstem źródłowym i mapą**

4. **wypowiedzi pisemne:**

- dłuższa samodzielna wypowiedź na określony temat (w tej formie oczekujemy od uczniów prezentacji własnego zdania lub poglądu)
- test wyboru, tzn. zadania zamknięte
- test z zadaniami otwartymi wymagającymi uzupełnienia
- krzyżówki i zadania quizowe
- krótką wypowiedź pisemną sprawdzającą tzw. wąski zakres materiału

5. **prace domowe**, do których również zaliczamy indywidualne prace historyczne adresowane do uczniów szczególnie zainteresowanych przedmiotem (celem tych prac jest pogłębienie zainteresowań historycznych ucznia)

6. **samodzielne lub grupowe prace historyczne** realizowane np. w ramach projektu

7. **samodzielne bądź grupowe zbieranie informacji**, a następnie dokonywanie ich wyboru i prezentacji

NIEPRZYGOTOWANIA

Uczeń ma prawo do: trzykrotnego w okresie ustnego nieprzygotowania się do lekcji– bez podania przyczyny

§4. ZAPLANOWANE SPRAWDZIANY I PRACE KLASOWE:

Klasa IV

- Poznać historię
- Opowieści o historii ojczystej
- 3 prace klasowe w formie testów
- Przekształcanie dat na wieki

Klasa V

- Działy: Cywilizacje nad wielkimi rzekami
- Działy: Starożytna Grecja
- Dział: Starożytny Rzym
- Dział: Świat w średniowieczu
- Dział: Polska w średniowieczu
- Dział: o królowej Jadwidze, królu Jagielle, o nauce i sztuce

Klasa VI

- Dział: Stary i Nowy Świat
- Dział: Wielkie odkrycia geograficzne
- Dział: Polska „złotego wieku”
- Dział: Wojny XVII wieku
- Dział: W obronie Rzeczypospolitej
- Dział: Walka o niepodległą Rzeczypospolitą
- Dział: Postępowy wiek XIX i XX (rozwój techniki)
- Dział: Ku niepodległej Rzeczypospolitej
- Dział: Świat w okresie II wojny światowej
- Dział: Nowe oblicze powojennego świata

§5. UWAGI KOŃCOWE

- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II okresie (z naciskiem na okres II).
- **Ocena śródroczna i końcoworoczna nie jest średnią matematyczną ocen cząstkowych- wyliczane są przy pomocy średniej ważonej¹**
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna), uzasadnić wystawioną ocenę.
- Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.

1

Zasady wystawiania oceny półrocznej z języka polskiego i historii:

X = 0,6 x średnia arytmetyczna (prace klasowe + kartkówki + testy + odpowiedzi)

Y = 0,4 x średnia arytmetyczna (prace grupowe + prace długoterminowe + referaty + wiersze + zeszyt + rysunki + inne obszary aktywności ucznia)

X + Y = przybliżona ocena

Stopień wystawiamy zgodnie z matematyczną zasadą zaokrąglania ułamków dziesiętnych do całości:

Powyżej 5,49	celujący
Od 4,5 do 5,49	bardzo dobry
Od 3,5 do 4,49	dobry

Od 2,5 do 3,49 dostateczny

Od 1,5 do 2,49	dopuszczający
Poniżej 1,5	niedostateczny

- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych i na sprawdzianach pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela), a na sprawdzianach używać korektorów.
- Dla potrzeb ucznia i rodziców nauczyciel gromadzi przez rok prace sprawdzające, które na prośbę rodziców udostępnia im do wglądu w czasie konsultacji, wywiadówek bądź dyżurów. Po zakończeniu roku szkolnego można je odebrać u nauczyciela.
- Nie zgłoszenie nauczycielowi na początku lekcji braku pracy domowej, zeszytu, itp. upoważnia go do wystawienia stopnia niedostatecznego.
- Nie ocenia się ucznia do 3 dni po dłuższej, trwającej co najmniej dwa tygodnie, usprawiedliwionej nieobecności w szkole;
- Uczeń zawsze może zwrócić się do nauczyciela o pomoc i wsparcie.
- Uczeń nie może otrzymać ponownie oceny niedostatecznej za ten sam zakres wiedzy i umiejętności.

Opracowała: mgr Agata Pielacińska- Gręda